

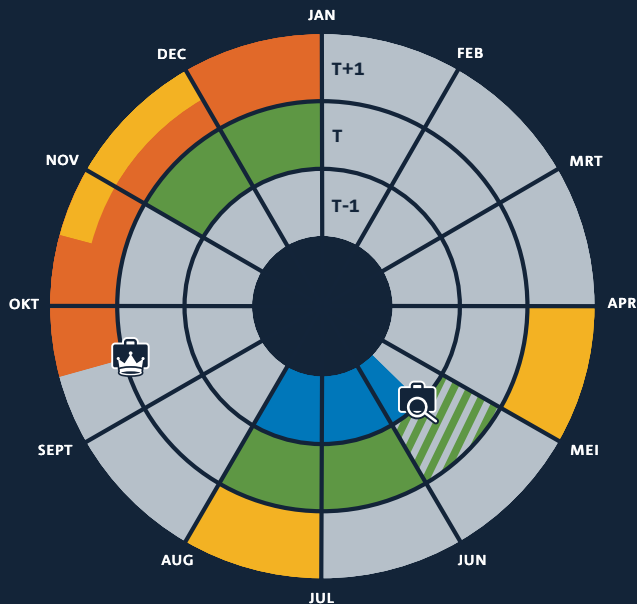

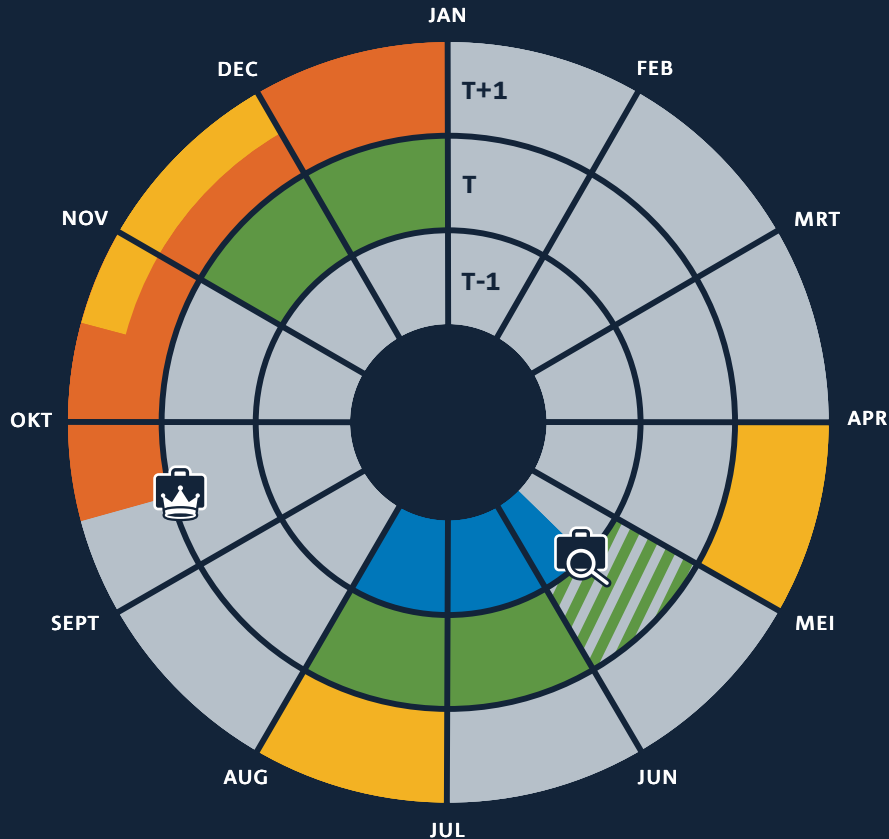
De begrotingscyclus

De begrotingscyclus strekt zich uit over drie kalenderjaren. Begrotingen moeten achtereenvolgens worden voorbereid, uitgevoerd, afgesloten en verantwoord. In één kalenderjaar lopen drie verschillende begrotingsjaren door elkaar heen. Begrotingsstukken die bij de Kamer binnenkomen, kunnen dan ook betrekking hebben op volgend jaar (T+1), dit jaar (T) of vorig jaar (T-1).

De begrotingskalender hiernaast toont de drie begrotingsjaren in één kalenderjaar.

Klik verder

Klik op de gekleurde vlakjes in de kalender (links) voor meer info

T+1 (VOLGEND JAAR)

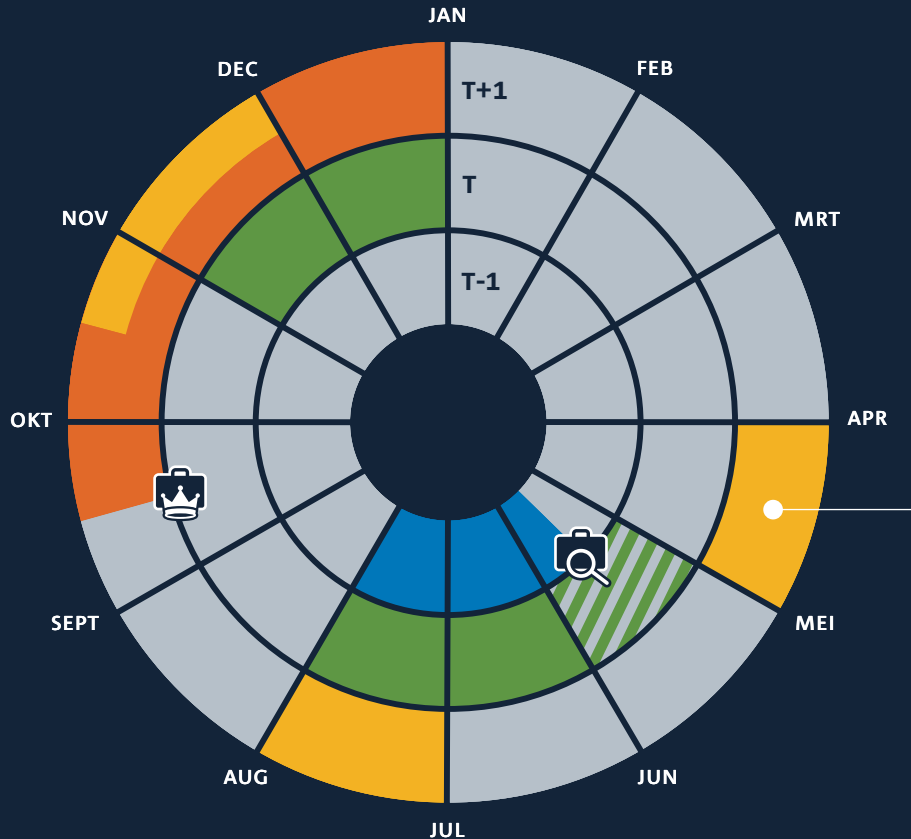
- Behandeling ontwerpbegroting
- Europees semester

T (LOPEND JAAR)

- Behandeling suppletoire begrotingen

T-1 (VORIG JAAR)

- Behandeling verantwoordingsstukken
-

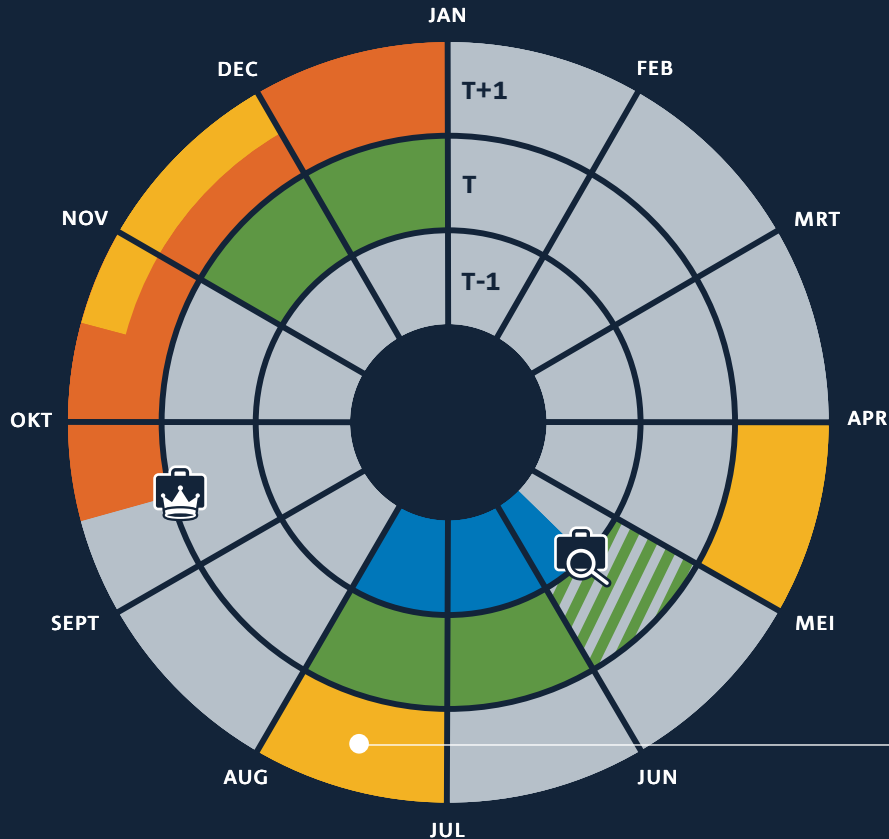

Stabiliteitsprogramma & Nationaal Hervormingsprogramma

APRIL T+1

- T+1** Behandeling ontwerpbegroting
- Europees semester
- T** Behandeling suppletioire begrotingen
- T-1** Behandeling verantwoordingsstukken

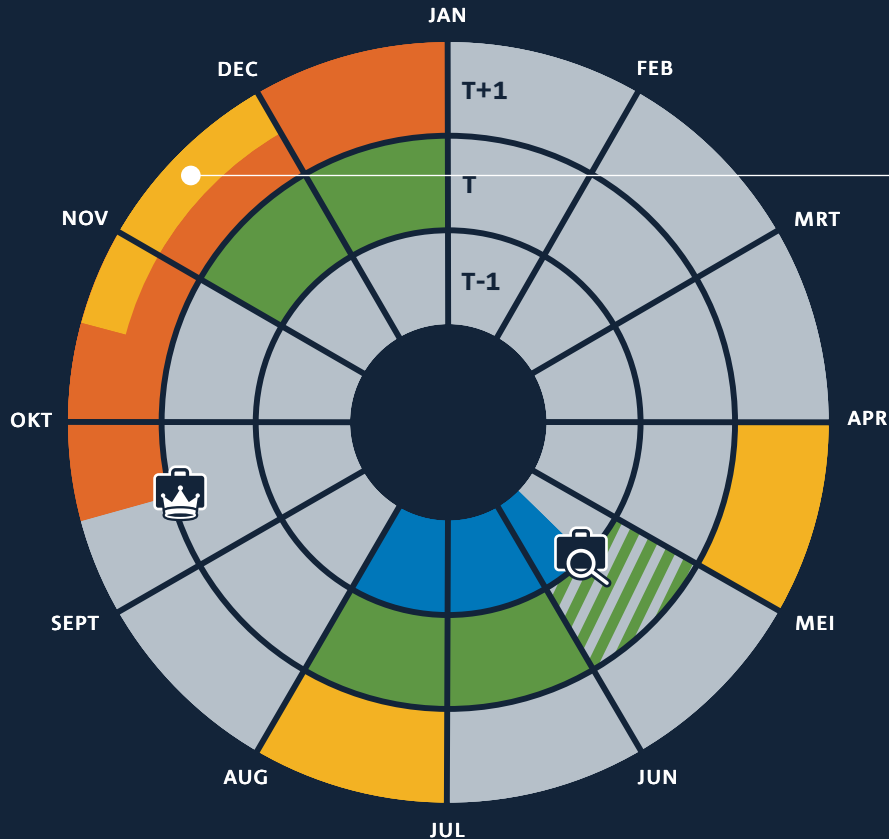

Ontvangst landspecifieke aanbevelingen

JULI T+1

- T+1** Behandeling ontwerpbegroting
- Europees semester
- T** Behandeling suppletoire begrotingen
- T-1** Behandeling verantwoordingsstukken

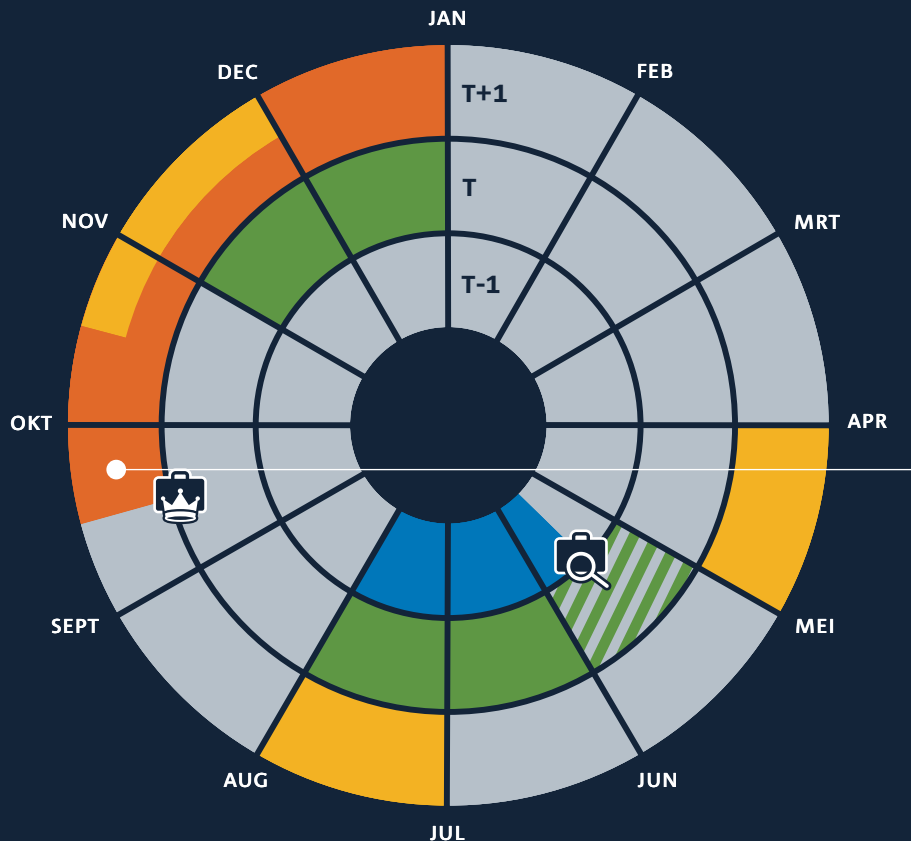

Ontwerpbegroting naar Europese Commissie

OKT - DEC T+1

- T+1** Behandeling ontwerpbegroting
- Europees semester
- T** Behandeling suppletoire begrotingen
- T-1** Behandeling verantwoordingsstukken

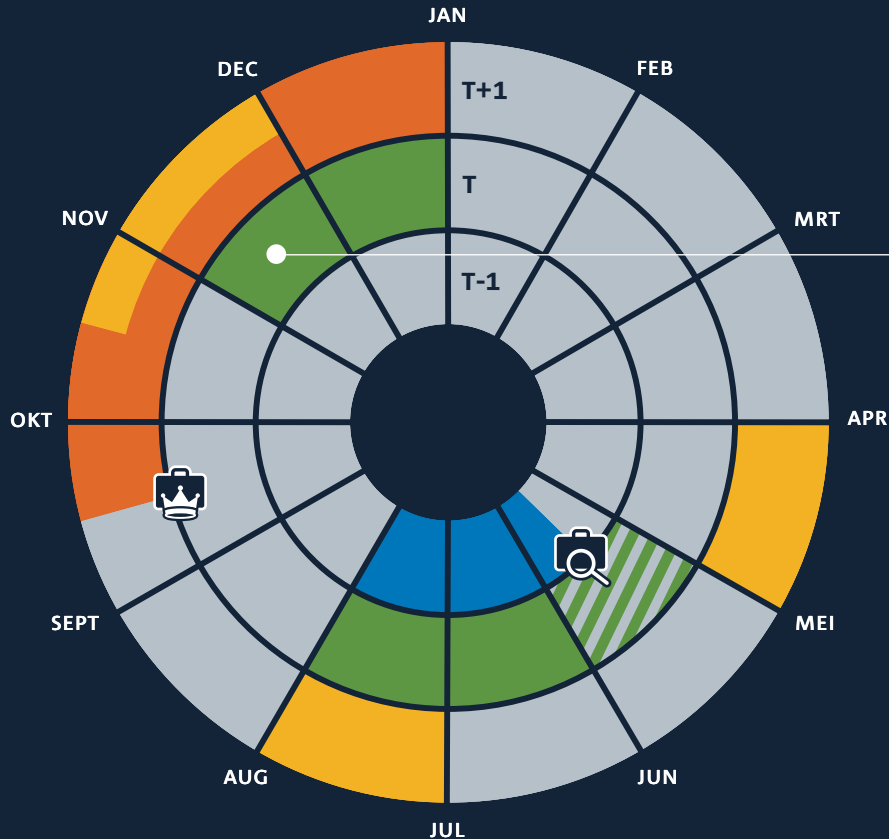

Ontwerpbegroting
3e dinsdag september

SEPT - DEC T+1

- T+1 ● Behandeling ontwerpbegroting
- Europees semester
- T ● Behandeling supplettoire begrotingen
- T-1 ● Behandeling verantwoordingsstukken

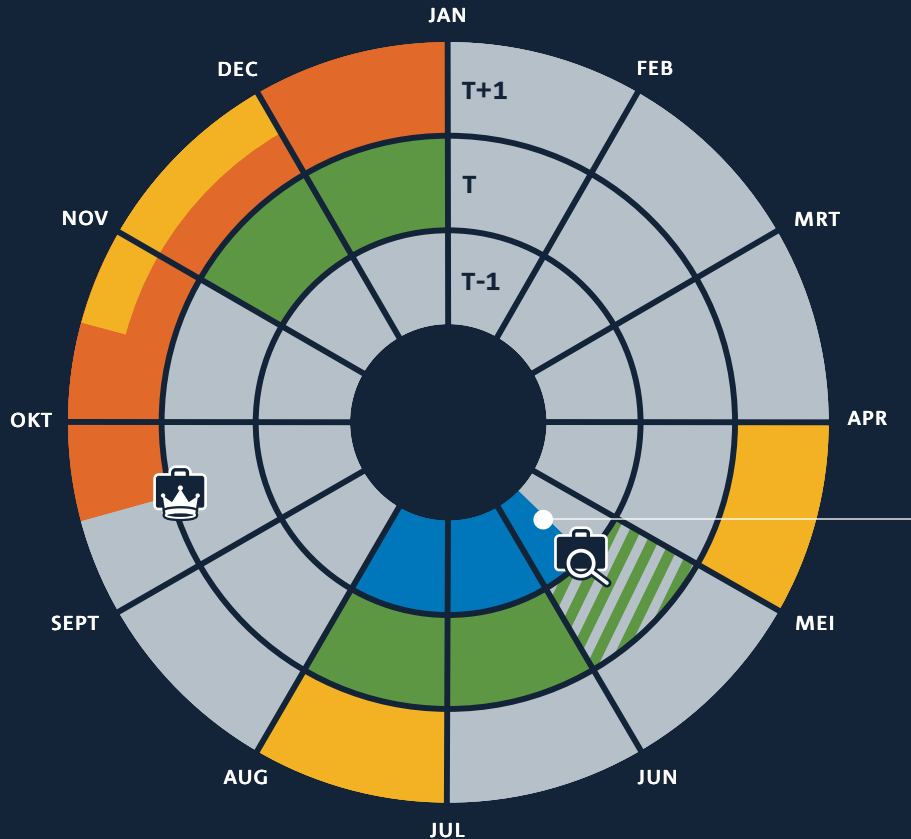

Najaarsnota en 2e suppletoire begroting

NOV - DEC T

- T+1**
 - Behandeling ontwerpbegroting
 - Europees semester
- T**
 - Behandeling suppletoire begrotingen
- T-1**
 - Behandeling verantwoordingsstukken

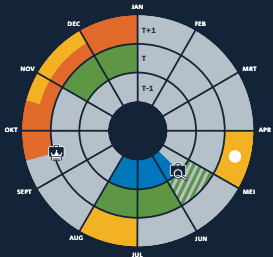

Verantwoordingsstukken

MEI - JUL T-1

- T+1**
 - Behandeling ontwerpbegroting
 - Europees semester
- T**
 - Behandeling suppletoire begrotingen
- T-1**
 - Behandeling verantwoordingsstukken

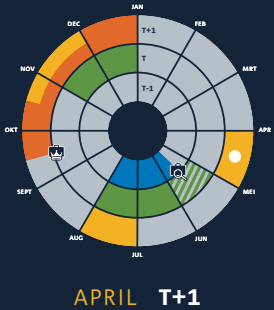

APRIL T+1

Stabiliteitsprogramma

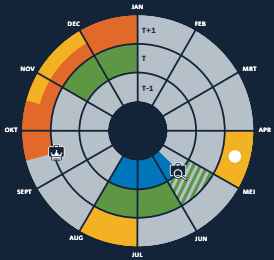
- Het Stabiliteitsprogramma is de jaarlijkse rapportageverplichting van een lidstaat richting de Europese Commissie en dient de belangrijkste budgettaire en economische ontwikkelingen te bevatten. Conform het Stabiliteits- en Groeipact dient het als nationaal begrotingsplan voor de middellange termijn (minimaal 3 jaar vooruitkijkend). Deze dient jaarlijks vóór 1 mei gepresenteerd te worden aan de Europese Commissie.
- In april, voorafgaand aan de aanlevering bij de Europese Commissie, geeft ook de Raad van State haar beoordeling middels de aprilrapportage. Hierin toetst de Raad van State als onafhankelijke begrotingstoezichthouder de plannen aan zowel de nationale als de Europese begrotingsregels.
- Mede aan de hand van het Stabiliteitsprogramma doet de Europese Raad land-specifieke aanbevelingen. Vervolgens is het aan de lidstaten om deze aanbevelingen in hun nationale begroting te verwerken.

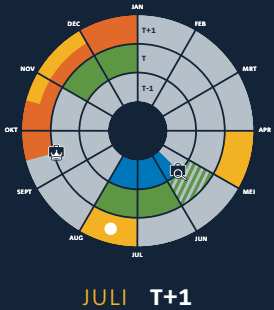
Nationaal Hervormingsprogramma

- In het Nationaal Hervormingsprogramma staan de belangrijkste structurele hervormingen van het voorbije jaar beschreven en welke hervormingen er in de komende jaren verwacht kunnen worden.
- Net als in het Stabiliteitsprogramma biedt het Nationaal Hervormingsprogramma ook een stand van zaken van de ontwikkelingen van de economie en de overheidsfinanciën met bijbehorende hervormingsplannen.
- Het Nationaal Hervormingsprogramma bevat ook een toelichting van de wijze waarop er invulling wordt gegeven aan de landspecifieke aanbevelingen van het voorgaande jaar. Sinds 2020 rapporteert Nederland in het Nationaal Hervormingsprogramma ook op de nationale voortgang op de Sustainable Development Goals.

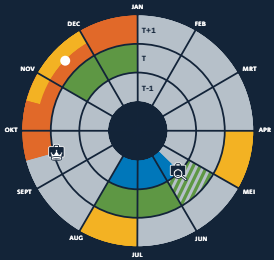
APRIL T+1

- Mede aan de hand van het Nationaal Hervormingsprogramma doet de Europese Raad landspecifieke aanbevelingen. Vervolgens is het aan de lidstaten om deze aanbevelingen in hun nationale begroting te verwerken.
- In 2022 is ervoor gekozen om het Nationaal Hervormingsprogramma te integreren met het Herstel- en Veerkrachtplan.

Ontvangst landenspecifieke aanbevelingen

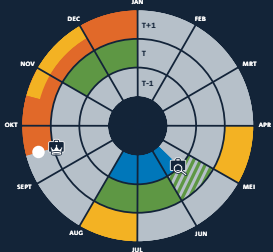
- Aan de hand van het Stabiliteitsprogramma en het Nationaal Hervormingsprogramma, ingediend door de lidstaten, stelt de Europese Raad landenspecifieke aanbevelingen op.
- Lidstaten ontvangen deze aanbevelingen aan de start van de tweede helft van het jaar, zodat zij met deze aanbevelingen rekening kunnen houden bij het opstellen van hun begroting voor het komende jaar.

OKT - NOV T+1

Ontwerpbegroting naar Europese Commissie

Een lidstaat moet ieder jaar haar nationale begroting vóór 15 oktober indienen bij de Europese Commissie. Vervolgens deelt de Europese Commissie uiterlijk 30 november haar bevindingen over de nationale begroting en kan hierop verzoeken om de begroting aan te passen.

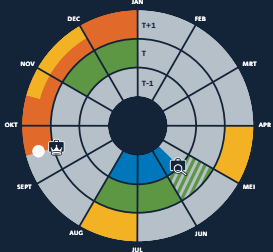

SEPT - DEC T+1

Ontwerpbegroting

- **Derde dinsdag in september:** Op Prinsjesdag start het parlementaire jaar. De minister van Financiën biedt de Miljoenennota en de rijksbegroting voor het komende jaar (T+1) aan de Tweede Kamer aan.
- **Algemene Politieke Beschouwingen:** In de dagen na Prinsjesdag volgen de Algemene Politieke Beschouwingen, waarin de fractievoorzitters in debat gaan met de Minister-President over de hoofdlijnen van het kabinetsbeleid en de Miljoenennota voor het komende jaar.
- **Algemene Financiële beschouwingen:** Twee weken later volgen de Algemene Financiële Beschouwingen met de minister van Financiën, waarin het financieel-economische beleid uit de Miljoenennota centraal staat.

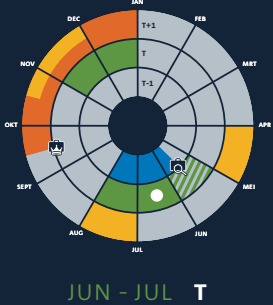

SEPT - DEC T+1

- **Begrotingsbehandelingen:** De afzonderlijke begrotingswetten worden schriftelijk en/of mondeling behandeld door de betrokken commissies en daarna in plenaire debatten. De Kamer neemt iedere begrotingswet apart onder de loep. De Kamerleden kunnen de minister verzoeken het beleid op punten te wijzigen door amendementen en moties in te dienen.
- **Stemmingen:** In december wordt er door de Tweede Kamer gestemd over iedere afzonderlijke begrotingswet en de bijbehorende ingediende amendementen en moties.
- Zodra de Eerste Kamer ook heeft ingestemd met de begrotingswet is de begroting vanaf het nieuwe jaar van kracht.

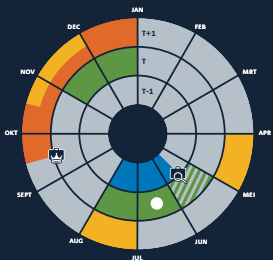
Voor meer informatie: Zie hoofdstuk 7 van [Het Grote Begrotingsboek](#)

Voorjaarsnota en 1e suppletoire begroting

- De Voorjaarsnota en de 1e suppletoire begroting vormen de eerste bijstelling van de begroting in het lopende jaar. Deze worden uiterlijk op 1 juni naar de Kamer gestuurd en worden uiterlijk voor het zomerreces behandeld.
- De Voorjaarsnota geeft de stand van zaken weer over de economie en overheidsfinanciën van het lopende jaar en de vier daaropvolgende jaren. Daarnaast worden in beginsel de uitkomsten van de voorjaarsbesluitvorming opgenomen die betrekking hebben op de uitgaven van het lopende jaar. Sinds 2022 wordt er ook een meerjarig beeld geschetst van wijzigingen in uitgaven en inkomsten voortkomend uit de voorjaarsbesluitvorming.
- De 1e suppletoire begroting presenteert de meevallers, tegenvallers en beleidswijzigingen over het lopende begrotingsjaar. Hiermee vormt het dus een tussentijds aangepaste versie van de begroting.

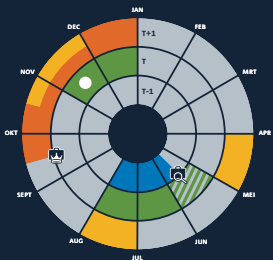

JUN - JUL T

- De 1e suppletoire begroting is een begrotingswet, waarmee het onder het budgetrecht van de Kamer valt. Dit betekent dat deze suppletoire begrotingswet door de Kamer geautoriseerd moet worden en dat zij hierop kan amenderen.
- Doorgaans worden de afzonderlijke 1e suppletoire begrotingswetten per commissie schriftelijk behandeld, waarna één plenair debat volgt waarin de Voorjaarsnota en alle suppletoire wetten gelijktijdig worden behandeld.

Voor meer informatie: zie hoofdstuk 8.1 van [Het Grote Begrotingsboek](#)

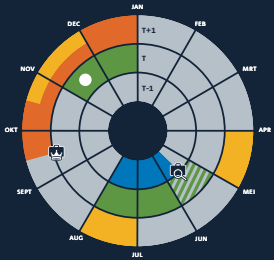

NOV - DEC T

Najaarsnota en 2e suppletoire begroting

- De Najaarsnota en de 2e suppletoire begroting vormen samen het tweede tussentijdse bijstellingsmoment van de lopende begroting. Deze worden uiterlijk op 1 december naar de Kamer gestuurd en worden gebruikelijk voor het Kerstreces behandeld.
- Net als de Voorjaarsnota geeft de Najaarsnota een stand van zaken over de staat van de economie en de overheidsfinanciën. De Najaarsnota geeft alleen een beeld van het lopende jaar en bevat in de regel geen (grote) beleidswijzigingen.
- De 2e suppletoire begroting presenteert de wijzigingen in de uitgaven van het lopende jaar ten opzichte van de standen zoals opgenomen in de 1e suppletoire begroting.
- De 2e suppletoire begroting is een begrotingswet, waarmee het onder het budgetrecht van de Kamer valt. Dit betekent dat deze suppletoire begrotingswet door de Kamer geautoriseerd moet worden en dat zij hierop kan amenderen.

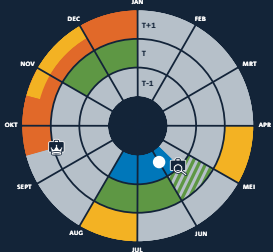

NOV - DEC T

- Doorgaans worden de afzonderlijke 2e suppletoire begrotingswetten per commissie schriftelijk behandeld, waarna één plenair debat volgt waarin de Najaarsnota en alle suppletoire wetten gelijktijdig worden behandeld.

Voor meer informatie: zie hoofdstuk 8.2 van [Het Grote Begrotingsboek](#)

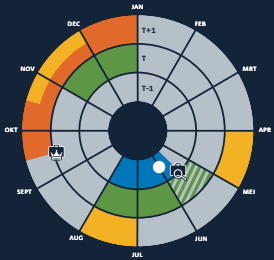

MEI - JUL T-1

Verantwoordingsstukken

- **3e woensdag in mei:** Op Verantwoordingsdag biedt de minister van Financiën het Financieel Jaarverslag van het Rijk en bijbehorende jaarverslagen van de ministeries aan de Tweede Kamer aan. Daarnaast worden ook de slotwetten ingediend door de ministeries. Ook presenteert de Algemene Rekenkamer de resultaten van haar verantwoordingsonderzoek.
- **Financieel Jaarverslag:** Hierin wordt er teruggeblikt op de financiën en het beleid van het afgelopen jaar. Het bevat een toelichting in hoeverre gestelde doelen bereikt zijn en of de hiervoor gemaakte kosten overeenkomen met de hiervoor begrote kosten.
- **Algemene Rekenkamer:** In het verantwoordingsonderzoek rapporteert de Algemene Rekenkamer of ministers het geld rechtmatig hebben uitgegeven, of het beleid tot de gewenste resultaten heeft geleid en in hoeverre de bedrijfsvoering van de ministeries op orde is.

MEI - JUL T-1

- **Slotwet:** Dit is de laatste wet in de begrotingscyclus, waarin de gerealiseerde uitgaven worden getoetst met de begrote uitgaven. Na instemming met deze wet verlenen de Eerste en Tweede Kamer decharge voor het gevoerde beleid.
- Over de verantwoordingsstukken vindt normaliter een plenair verantwoordingsdebat plaats met de minister van Financiën. Daarnaast worden de afzonderlijke jaarverslagen en bijbehorende rapporten van de Algemene Rekenkamer per commissie behandeld, zowel mondeling als schriftelijk.

Voor meer informatie: zie hoofdstuk 9 van [Het Grote Begrotingsboek](#)